

התגבשות ציורי, חשוב לציין גם את הצד האחר: בציורים ניכרת עוצמה רגשית מסוימת וכוח ביטוי, החודרים מעבר למעטה הדקורטיבי והם המהווים לאמיתו של דבר את התוכן האמיתי של המוצגים.

צבי ליפמן

"תערוכות תל-אביב" / הארץ / 9.7.65 / תע' יחיד / גלריה 220 / תל-אביב

התערוכה הנוכחית של צבי ליפמן היא תערוכת היחיד הראשונה של צייר זה מחוץ לקיבוץ צרעה, שבו הוא חבר. בתערוכה יש כ-14 ציורי שמן וכ-30 רישומים. כבהרבה תערוכות יחיד ראשונות, אפשר למצוא גם בתערוכה זו יותר חיפושים וגישושים בכיוונים שונים מאשר סגנון מגובש ואחיד. כאופייני לתערוכות ראשונות, יש בתערוכה שימוש רב בסכין ציירים, נטייה לצבעוניות מעובה, חנוקה ודחוסה מדי, ונטייה לשבור את הכתם הצבעוני לשברירים, במקום להשתמש בכתם מרוכז ויעיל יותר (שהוא גם מחייב יותר).

כאמור, לא כל הציורים עשויים מעור אחיד. בולטים בתערוכה - בין הגישושים האחרים - שני כיוונים ניסיוניים, אשר בהיותם בלתי מנוגדים זה לזה עלולים להתמוזג במשך הזמן לנתיב אחד: הכיוון הראשון מיוצג על ידי הציורים "קומפוזיציה", "קוף" ו"נוף". כיוון זה מאופיין על ידי מבנה מרכזי שממנו יוצאות שלוחות שכאילו מתפרצות ומתפוצצות כלפי שולי הציור. בקבוצת ציורים זו - בעיקר בציורים "קומפוזיציה" - בולט לטובה השימוש במכחול (בניגוד לסכין הציירים המופיע כה רבות), המבנה פחות דחוס ומערכת הכתמים הצבעונית מחייבת הרבה יותר. הכיוון השני, המאופיין על ידי ציורים כ"דמויות", "שתי דמויות" ודומיהם, נוטה הרבה יותר לדחיסות. נטייה זו באה בגלל השימוש בחומריות מעובה, סכין ציירים, צבע יבש למחצה ואף ערוב חומרים אחרים (חול?) בתוך הצבע. שימוש בחומריות מרובה בציור שהוא פיגורטיבי מעיקרו, היא פרובלמטית ביותר מאחר שתוך כדי עיצוב הצורה (הקשורה כאמור במושא פיגורטיבי) מאבדת החומריות את ערכיה המיוחדים, משטחת את הציור ומחניקה את פני הבד. הצבעוניות בציורים המשתייכים לקבוצה זו, כפי שקורה לעיתים קרובות בעת שימוש רב באפקטים של סכין הציירים, ממוסמסת, מרוסקת ומאבדת, מרוב שברירי צבע, את הערך של כל צבע בנפרד הנעלם בכליל הצבעוני. ציוריו של צבי ליפמן נעשו בתנופה רבה, הקשורה בדרך כלל בספונטאניות, אך דומה שזוהי ספונטאניות מוקדמת מדי: חופש ביצוע ובטחון בהנחת צבע הם ללא ספק בעלי ערך רב, אך כאשר חופש זה מופע על חשבון המבנה הפנימי של הציור (במקרה זה, בעיקר על חשבון המבנה הצבעוני ושקיפותו). מוטל ערכו בספק רב. לספונטאניות יש ערך רק לאחר שנרכשה שליטה מוחלטת באמצעי הביטוי - ולא לפני כן.

378

רישומיו של צבי ליפמן ליניאריים, חופשיים ובעלי תנופה, אך אינם אלא תרגילים שאין מקומם בתערוכה.